

ВСТУП

Біржі посідають особливе місце в інфраструктурі сучасної ринкової економіки. Біржовий ринок України нині має належне економічне середовище і розпочав вирішувати проблеми формування ринкових цін на основі попиту і пропозиції. Поступово відбувається процес самоліквідації тіньового ринку сільськогосподарської, промислової, видобувної продукції завдяки прозорості товарних потоків. Це дає змогу збільшувати надходження коштів до державного бюджету через оподаткування біржової діяльності.

Біржова торгівля – одна з форм організованого ринку, тобто ринку, який функціонує за встановленими правилами. Товарні біржі слугують місцем формування ринкових цін і комерційної інформації. Біржова інформація публікується, тоді як результати актів купівлі-продажу суб'єктів ринку є комерційною таємницею.

Значення товарної біржі полягає у забезпеченні умов для гарантованої реалізації якісного товару, визначення оптимальної ціни на нього, яка відповідає попиту і пропозиції.

Крім того, через біржовий, насамперед аграрний, ринок задовольняються державні потреби в продовольстві. Водночас біржі є центром експорту окремих видів аграрної продукції та продукції переробки. Саме через важливість формування та функціонування біржових структур необхідне вивчення дисципліни “Організація біржової діяльності”.

Метою викладання дисципліни “Організація біржової діяльності” є розширення світогляду студентів через засвоєння особливостей функціонування біржової діяльності, вивчення взаємозв'язків фінансових підсистем; ознайомлення з основами біржової діяльності, пріоритетами та перспективами розвитку торгової діяльності організованого ринку.

Предмет “Організація біржової діяльності” передбачає вивчення: механізму функціонування біржової торгівлі; інструментарію біржової діяльності як сукупності закономірностей обігу грошових ресурсів і фінансових відносин; закономірностей динаміки вартості в умовах функціонування ринкових відносин; методів оцінювання впливу ринкових важелів на функціонування біржового ринку тощо.

Навчальний посібник покликаний формувати у менеджерів повну та достатню базу знань у сфері біржової діяльності, а також сприяти набуттю практичних навичок ефективного використання сучасних методів, принципів, положень у процесі укладання біржових угод та участі в біржових операціях.

У навчальному посібнику розглянено сутність біржової торгівлі та історію її еволюції. Висвітлено роль та функції бірж у ринковій економіці, охарактеризовано особливості функціонування українських фондових бірж та відомих бірж світу. Наведено класифікацію видів бірж. Описано основні ознаки біржових товарів. Ґрунтовно висвітлено роль учасників біржової торгівлі у торговельно-посередницькій діяльності. Описано концепцію біржового котирування та встановлення ціни на аукціоні. Велику увагу звернено на вивчення питань організації та технології проведення біржових торгів, порядку укладання угод на товарній, валютній та фондовій біржах.

Структура і зміст навчального посібника містять теоретичні положення, тестові завдання, контрольні питання, кросворди, термінологічний словник.

Навчальний посібник рекомендовано для викладачів і студентів вищих навчальних закладів усіх форм навчання базового напрямку підготовки “Менеджмент”. Посібник буде корисним для підприємців, менеджерів, фахівців та усіх тих, хто займається біржовими операціями та торгівлею на біржах і прагне поглибити свої знання у цій сфері.